

Tlačová správa

Závery a návrhy opatrení

zo seminára Rozvoj vidieka a agropotravinárstva v súčasnosti a budúcnosti,

v Penzióne Harmónia, Modra-Harmónia v dňoch 22.- 24. januára 2019

Seminár organizovali Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Slovenský zväz vidieckej turistiky a agroturistiky, Nezisková organizácia rozvoja vidieckej turistiky v Modre a Združenie mladých farmárov na Slovensku.

Cieľom seminára bolo poukázať na spoluprácu podnikateľov, územnej samosprávy a neziskového sektora pri zlepšovaní životných podmienok a zamestnanosti obyvateľov slovenského vidieka. Seminára sa aktívne zúčastnilo viac ako 50 zástupcov vidieka a podnikateľov v poľnohospodárstve.

V hlavných referátoch Ing. Jozef Artim, ústredný riaditeľ SPPK, vymedzil úlohy a priority SPPK v oblasti agrozoznamu pre rok 2019 a prípravy SPP na roky 2020 až 2027, pričom zdôraznil, čo SPP priniesla pre SR, ako a prečo sa nevyužil jej potenciál. Ing. Juraj Kožuch, PhD., generálny riaditeľ PPA hodnotil doterajšie výsledky v realizácii rozvoja vidieka v Programovom období 2014 až 2020, vyhlásené a pripravované výzvy.

V ďalších vystúpeniach JUDr. Jana Venhartová z Potravinárskej komory Slovenska hovorila o aktuálnych úlohách výroby a predaja potravinárskych výrobkov. prof. Mária Kadlečíková zo SPU v Ntre a Ing. Mária Behanovská z Vidieckeho parlamentu vo vystúpeniach upozornili, že pracovné príležitosti zvyšujú kvalitu života na slovenskom vidieku. Ing. Milan Jurky, predseda Združenia mladých farmárov poukázal na aktuálne problémy mladých farmárov v SR. prof. Ing. arch. Michal Šarafín, DrSc. upozornil na minulosť, súčasnosť a budúcnosť premien slovenských obcí, vidieckej architektúry a skúsenosti z vypracovaných projektov dedín. Ing. Juraj Kerekeš, osobnosť cestovného ruchu SR charakterizoval vidiecku krajinu v regiónoch vidieckeho turizmu a agroturizmu.

Zástupcovia samospráv a podnikatelia v cestovnom ruchu – RNDr. et. Ing. et. Mgr. Radoslav Mičúnek, PhD., starosta v obci Píla, Mgr. Ivana Juráčková, starostka obce Vinosady a ďalší z MAS Kopaničiarsky región, Dolný Liptov, Gemer, agropodnikatelia z Papradna, Byšte, Pribyliny a iných obcí hovorili o svojich poznatkoch a skúsenostiach v podnikaní a ako riešia rozvoj svojich obcí. Účastníci seminára absolvovali exkurziu do vybraných zariadení na Malokarpatskej vinnej ceste ako ELESKO, PAVÚK wine restaurant, SOŠVO v Modre, Galéria I. Bizmayera v Modre a iné. Tretí deň seminára boli účastníci na medzinárodnom veľtrhu cestovania a gastronómie ITF SLOVAKIATOUR, DANUBIUS GASTRO a POLOVNÍCTVO A ODDYCH Podrobnejšie informácie poskytne záujemcom odborný garant doc. Ing. Gejza Blaas, CSc. a organizačný garant Ing. František Mach, CSc.

Účastníci seminára prijali závery, ktoré podali ako odporúčania MPRV SR, ďalším orgánom štátnej správy a samosprávnym organizáciám:

V sektore rozvoj vidieka

- Vidiek si hľadá svoju budúcnosť s dôrazom na regionálne rozdiely. Stáva sa miestom nového bývania, poľnohospodárstvo už neurčuje jeho vlastnosti. Na vidiek vstúpila vidiecka turistika. Vidiek je miestom zdravého bývania a ľudských vzťahov, ktoré mesto nepozná.
- Vidieku chýba osвета, schopnosť prijať zmeny a pochopiť modernosť našej doby nie je pripravený na digitalizáciu.
- Ohrozená je vidiecka kultúra v prímestskej zóne, nová výstavba má charakter satelitu mesta. Chýba regionálne plánovanie sídelného rozvoja.
- Vidiek je duchaplným miestom spolunažívania s rešpektovaním miestnych tradícií, s tvárou

svojej stavebnej kultúry a s prejavom svojráznosti svojej architektúry.

- Živelný rozvoj bývania vo vidieckych obciach likviduje príležitosti pre poľnohospodárske využívanie pôdy a ostatných zdrojov a preto je nevyhnutné, aby samosprávy v územnom plánovaní a stavebnej regulácii zabezpečovali dostatočný priestor pre poľnohospodársku výrobnú funkciu vidieka.
- Slabý sociálny a ekonomický rozvoj vidieka nie je iba dôsledok nedostatočne rozvinutej ekonomickej infraštruktúry a reštrukturalizácie poľnohospodárstva, ale aj dôsledok klesajúcej úrovne ľudského kapitálu. Je dôležité podporovať osvetu, najmä školiace a poradenské aktivity.
- Pokles počtu pracujúcich v poľnohospodárstve sprevádza aj proces starnutia poľnohospodárskej populácie. V roku 2017 dosiahol priemerný vek pracujúcich v poľnohospodárstve spolu 46,8 rokov z toho žien 48 rokov. Podiel pracujúcich starších ako 50 rokov činil v roku 2017 až 50,7%, každý druhý poľnohospodár mal viac ako 50 rokov. Je potrebné razantnejšie zvýhodňovať projekty na podporu mladých začínajúcich farmárov.
- Posilneniu príjmového posilnenia poľnohospodárskej prvovýroby by výrazne napomohlo rozšírenie spracovania poľnohospodárskych prvovýrobov na finálne potravinárske výrobky priamo v poľnohospodárskych podnikoch, vytvorenie regionálnych nákupných a distribučných sietí a posilnenie priameho predaja spotrebiteľom.
- V rámci udržania vybraných pracovníkov v poľnohospodárstve a ich mzdovej motivácie navrhujeme uplatniť selektívnu podporu (časovo limitovanú na obdobie 2-3 rokov) zamestnanosti absolventov formou úľav v daňových a odvodových povinnostiach zamestnávateľov tak, aby sa znížila celková cena práce a stimulovalo sa zamestnávanie.
- Podporovať projekty diverzifikácie najmä v znevýhodnených oblastiach, v územiach Natura 2000 a pod. Väčšiu pozornosť bude potrebné venovať v rámci diverzifikácie i novým spôsobom poskytovania všeobecne prospešných miestnych (komunálnych) služieb pre vidiecku populáciu (napr. v oblasti životného prostredia, verejnoprospešných funkcií lesa, lokálne nakladanie s odpadmi na vidieku, a pod.) Rozšíriť súčasnú podporu diverzifikácie od tradičnej agroturistiky k iným diverzifikačným aktivitám smerujúcim najmä k podpore mladých poľnohospodárov, súkromne hospodáriacich roľníkov, lesníkov a malých podnikov na vidieku, najmä v rastúcich sektoroch (služby, vidiecka infraštruktúra).
- Vytvoriť podmienky pre väčšie rozšírenie zásobovania lokálnych sietí verejného stravovania, zdravotne nezávadnými domácimi surovinami, s jednoznačným preukázaním pôvodu ponúkaných produktov. Veľmi perspektívnym sa javí tzv. cateringový predaj a iných čerstvých produktov určených hlavne ako polotovary do stravovacích zariadení.
- Rozšíriť kontrolu importovaných potravín v prihraničných oblastiach do hotelových a reštauračných zariadení ako aj potravinárskych výrobkov zahraničného pôvodu prichádzajúcich na spotrebiteľský trh prostredníctvom domácich výrobcov. V tejto súvislosti konať stálu monitorovaciu službu a vyžadovať od spracovateľov pasporty kvality importovaných potravín.

V sektore poľnohospodárskej výroby, vidieckej turistiky a agroturistiky

- Podporiť budovanie malých bitúnkov, pekární, muštární a miestnych pálení v poľnohospodárskych podnikoch a prevádzkach miestneho hospodárstva pre potreby zamestnancov a miestneho obyvateľstva.
- Rozšíriť pestovanie zeleniny za účelom zvýšenia zamestnanosti a spotreby a zníženia dovozu. Prijat' komplex opatrení a zatriktívniť pestovanie zeleniny pre poľnohospodárov, vhodným podporným systémom, (napr. vyňatím poľnohospodárov z povinnosti platiť odvody za dohodárov, vyriešením odbytovej koncovky produkcie).
- Podporovať špecifické investície zamerané na rozvoj malých fariem vrátane spolupráce malých fariem pri spoločnom marketingu výrobkov a spoločnom nákupe vstupov. Ďalej podporovať projekty zapojenia malých fariem do potravinovej vertikály najmä v špecializovaných produktoch.
- Podporovať sektory živočíšnej výroby (rozšírenie chovu dobytka všetkých kategórií

so zameraním na kvalitu, odbyt prípadne finalizáciu) a sektor ovocia a zeleniny (rozšírenie výroby a spracovania sezónnej i nesezónnej zeleniny, vrátane spracovania, skladovania rozšírenia sadov, vrátane skladovania a distribúcie, programy inovácie rastlinnej produkcie, zavádzanie nových plodín a úpravy pre trh). Ďalej rozvíjať úlohu poľnohospodárstva pri revitalizácii rekreačného potenciálu vidieka (kultúrny vzhľad a rekreačné využitie krajiny), pri zvyšovaní kultúrneho a sociálneho kapitálu vidieka.

- Zlepšiť marketingovú politiku a budovanie silných značiek, propagáciu slovenských produktov. Dlhodobým cieľom je zvýšiť produkciu produktov s vyššou pridanou hodnotou. Sofistikovanejšie výrobky majú stabilnejší dopyt a menej sú ohrozené cenovou volatilitou ako základné komodity. Bez rozvoja potravinárskeho priemyslu bude klesať aj dopyt po slovenských poľnohospodárskych produktoch.
- Realizovať zjednodušenie a zníženie administratívneho zaťaženia pre podnikateľov, pre malé a stredné podniky vytvoriť programy pre uľahčenie prístupu ku kapitálu pre začínajúcich podnikateľov.
- Vytvárať nové pracovné príležitosti pre mladého farmára a jeho rodinu, prípadne pre zamestnancov pri starostlivosti o turistov.
- Vytváranie zaujímavých možností na prípravu stravy z čerstvo dopestovaných produktov na vidieku z vlastnej produkcie podobne ako v zahraničí, vydať metodické doporučenia.
- Úzko spolupracovať s profesnými zväzmi pri schvaľovaní dotácii pre podporu podnikania na vidieku.
- Slovenský vidiek, zaostalé regióny vyhlásiť za prioritu pri vytváraní nových pracovných príležitostí, zamedziť tak odchod mladých ľudí z vidieka do zahraničia.
- Pozitívne ovplyvňovať nazeranie spoločnosti na poľnohospodárov, obyvateľov vidieka, vyzdvihnúť ich funkciu výroby potravín a zvyšovať tak potravinovú bezpečnosť národa z vlastných zdrojov.
- Zvyšovať kvalitu poskytovaných ubytovacích služieb vo vidieckej turistike, agroturistike udeľovaním „Znakov kvality“, udeľovať označenie „Regionálny produkt“ na vidieku.

v Modre 23.januára 2019